

Sygn. akt V KS 24/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 15 września 2022 roku

w sprawie **A. P.**

oskarżonego z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 56 § 1 k.k.s. i
inne

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 5 maja 2022 roku, sygn. akt II AKa 80/20

uchylającego wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 16 grudnia 2021 roku

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

na podst. art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił:

1. oddalić skargę;

2. zwolnić oskarżonego od kosztów postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2021 roku, sygn. akt XVIII K 172/20 Sąd Okręgowy w Łodzi uniewinnił oskarżonego A. P. od zarzucanych mu czynów. Apelację od powyższego wyroku wywiódł prokurator. Zarzucając obrazę art. 7 k.p.k. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wyrokiem z dnia 5 maja 2022 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi uchylił wyrok Sądu Okręgowego i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania.

Skargę na ten wyrok wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając mu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. oraz art. 454 § 1 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji mimo braku ku temu przesłanek wskazanych w ww. przepisach. Podnosząc powyższy zarzut obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę prokurator z Prokuratury Regionalnej w Łodzi wniósł o oddalenie skargi jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wywiedziona przez obrońcę skarga nie zawierała argumentacji mogącej skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z art. 539a § 1 k.p.k. nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego można wnieść, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało treść art. 437 k.p.k. lub też gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednoznaczne brzmienie przepisu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu I instancji gdy wykaze, iż dotychczasowe rozstrzygnięcie jest dotknięte jedną z wad określonych w art. 439 § 1 k.p.k. albo na przeszkodzie dokonania korekty orzeczenia pierwszoinstancyjnego stoi dyrektywa wynikająca z treści art. 454 k.p.k., co wymaga dokonania analizy istniejącego materiału i wykazania wad w rozumowaniu sądu *meriti*. Trzecią ustawową podstawę orzeczenia kasatoryjnego sądu odwoławczego stanowi konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości. W każdej z tych sytuacji, sąd odwoławczy jest zobowiązany do wskazania, która z okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. stanowiła *in concreto* podstawę uchylenia wyroku sądu I instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2019 roku, sygn. IV KS 3/19, Lex 2616241).

Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do

zbadania czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. W wypadku reguły *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. kontrola skargowa obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, że sąd odwoławczy "nie może skazać oskarżonego". Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapisać wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania. Kontrola skargowa powinna zatem dotyczyć tego czy z powodu stwierdzonych przez sąd odwoławczy uchybień, o których mowa w art. 438 k.p.k., pierwszoinstancyjny przewód sądowy powinien zostać powtórzony (zob. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 roku, sygn. I KZP 13/17, OSNKW 2018/3/23).

W realiach przedmiotowej sprawy podstawa uchylenia wyroku sądu I instancji, tj. ograniczenie wynikające z treści art. 454 § 1 k.p.k., nie budzi wątpliwości. W pisemnych motywach kwestionowanego wyroku sądu II instancji wskazano obszernie i prawidłowo powody, dla których uchylenie wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania było konieczne. Sąd *ad quem*, dokonując oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie przez pryzmat podniesionego w apelacji oskarżyciela publicznego zarzutu obrazy art. 7 k.p.k., doszedł do odmiennych niż sąd okręgowy konkluzji. Sąd odwoławczy nie zaaprobował oceny dowodów dokonanej przez sąd I instancji w części prowadzącej do uniewinnienia oskarżonego, uznając ją za poczynioną z obrazą art. 7 k.p.k. Zakwestionował on w szczególności prawidłowość dokonanej przez sąd *a quo* oceny w zakresie dowodów z wyjaśnień oskarżonego A. P. oraz zeznań świadków T. M., M. M., Ł. K. i K. D.. Sąd odwoławczy szczegółowo wykazał przy tym powody uznania dokonanej przez sąd I instancji oceny za błędną. Uznał, że dokonana przez sąd okręgowy ocena nie została poprzedzona rozważeniem wszystkich istotnych okoliczności wynikających z wzajemnej relacji przesłuchanych świadków. Dokonując samodzielnie takiej oceny nie podzielił ustalenia sądu *a quo* jakoby zebrane w sprawie dowody nie potwierdzały sprawstwa oskarżonego, oceniając to ustalenie za dowolne, zaś w kontekście zarzutów postawionych w apelacji – za sprzeczne z art. 7 k.p.k. Choć zatem sąd *ad quem* nie przesądził definitywnie wprost winy oskarżonego, to jednak wskazał jednoznacznie, że prawidłowa ocena

zgromadzonych dotychczas w sprawie dowodów nie dawała podstaw do wydania wyroku uniewinniającego. To zaś z kolei niewątpliwie z uwagi na zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. rodzić musiało potrzebę ponownego wypowiedzenia się w tej kwestii przez sąd I instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 roku, sygn. IV KS 8/18, Lex 2499852; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2020 roku, sygn. V KS 10/20, Lex 3153443).

Sąd odwoławczy udzielając wytycznych sądowi I instancji, wskazał co prawda na potrzebę ponownego przesłuchania oskarżonego A. P., o ile ten nie skorzysta z prawa do odmowy składania wyjaśnień oraz ponownego przesłuchania świadków T. M., Ł. K., O. F., M. M. i K. D. oraz dokonania oceny tych dowodów w sposób zgodny z art. 7 k.p.k., należy jednak przyjąć, iż uczynił to mając na celu zadośćuczynienie zasadzie bezpośredniości. Nie chodziło o przeprowadzenie nowych dowodów, który to obowiązek spoczywałby na sądzie odwoławczym (vide uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 roku, sygn. I KZP 1018, OSNKW 2018/11/73), a o ponowne przeprowadzenie dowodów dla dokonania prawidłowej oceny ich wiarygodności i następnie dokonania prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnej subsumpcji prawnej.

W konsekwencji stwierdzić należy, że w realiach niniejszej sprawy sąd apelacyjny, działając jako sąd II instancji, nie miał możliwości wydania innego orzeczenia niż kasatoryjne, skoro na przeszkodzie temu stał zakaz sformułowany w art. 454 § 1 k.p.k. Wbrew opinii skarżącego, rozstrzygnięcie sądu odwoławczego mieściło się w granicach jego kompetencji, wyznaczonych obowiązkiem przeprowadzenia rzetelnej kontroli instancyjnej i zostało należycie umotywowane.

Podkreślić więc raz jeszcze należy, iż do uchylenia wyroku sądu odwoławczego przez Sąd Najwyższy niezbędne jest nie tylko samo stwierdzenie naruszenia przez sąd odwoławczy dyspozycji art. 437 k.p.k. lub dopuszczenie się uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k. ale okoliczności te muszą mieć w realiach procesowych danej sprawy charakter oczywisty i jednoznaczny. Samo przekonanie strony o nietrafności wyroku kasatoryjnego nie jest wystarczające do uwzględnienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2022 roku, sygn. II KS 30/21, Lex 3314932).

Wobec powyższego orzeczono jak na wstępie, zwalniając oskarżonego od kosztów postępowania skargowego.

[as]